
Bocheń, st. 16, gm. Zduny, woj. łódzkie, AZP 59-55/25

Informator Archeologiczny : badania 34, 180-181

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

stych lub gliny. Tylko w jednym przypadku uchwycono przebarwienie sugerujące obecność obiektu lub warstwy kulturowej. Z 15 sondowań pozyskano ruchomy materiał zabytkowy: ułamki ceramiki i nieliczne wytwory krzemienne.

Prace wykopaliskowe prowadzono natomiast w ramach 6 wykopów o łącznej powierzchni 425 m². Wyróżniono 8 obiektów, wszystkie o charakterze osadowym: jamy gospodarcze, paleniska i dołki posłupowe. Pozyskano łącznie ponad 2100 źródeł ruchomych: ponad 1600 fragmentów ceramiki oraz grudy polepy, ułamki kości zwierzęcych, nieliczne wytwory krzemienne, bryłki żużla, próbki węgla drzewnych i inne znaleziska (w tym duży nóż żelazny).

Wyróżniono następujące jednostki kulturowo-chronologiczne:

- młodsza epoka kamienia – bez kwalifikacji kulturowej – przede wszystkim artefakty krzemienne,
 - epoka brązu – kultura łużycka – jeden obiekt i nieliczne ułamki ceramiki,
 - wczesne średniowiecze – 7 obiektów i większość ruchomego materiału zabytkowego,
 - średniowiecze – ceramika,
 - czasy nowożytnie (XVI-XIX/XX w.) – ceramika
- (2 ostatnie jednostki są raczej efektem „zaśmiecenia” pól uprawnych).

Najistotniejszym efektem badań było odkrycie osady wczesnośredniowiecznej, do tej pory na terenie Bobowicka nieznaną, a znakomicie wpisującą się w mapę osadnictwa wczesnośredniowiecznego wzdłuż historycznego traktu Lubusz-Międzyrzecz-Pszczew (i dalej do Poznania).

Materiały i dokumentacja z badań znajdują się w Muzeum w Międzyrzeczu. Badania zostały dokończone

BOCHEŃ, st. 16, gm. Zduny,
woj. łódzkie, AZP 59-55/25

- osada kultury łużyckiej (III – V okres epoki brązu)
- osada wczesnośredniowieczna (VIII – koniec X w.)

Badaniami archeologicznymi kierował w terenie mgr P. Świątkiewicz (autor sprawozdania), konsultował dr M. Dulinicz. WKZ w Łodzi. Szósty sezon badań.

W roku bieżącym rozpoznawano odcinek terenu położony w zachodniej części stanowiska. Wytyczono w tym miejscu i wyeksplorowano 12 wykopów o łącznej powierzchni około 4,5 arów.

W badanej części stanowiska lokalnie najgłębiej zalegała warstwa zawierająca fragmenty naczyń ręcznie lepionych. Część z nich stanowiły mało charakterystyczne niezdobione ułamki o złuszczonej powierzchni, cechujące się bardzo słabym poziom wykonania. Inną grupę tworzyły fragmenty naczyń o chropowatej (jajowate garnki) lub gładkiej powierzchni (kubek). Z poziomem tym związane są także ślady (słupowych) konstrukcji drewnianych i znalezisko fragmentu toporka kamiennego. Pozwala to określić tę warstwę jako pozostałości osady ludności grupy środkowopolskiej kultury łużyckiej z III-V okresu epoki brązu. Podobne nawarstwienie zalega we wschodniej części stanowiska.

Na nim oraz w innych miejscach na calcu zalegała warstwa o wczesnośredniowiecznej genezie stanowiąca poziom użytkowy osady. Jest z nim związanych 6 obiektów zawierających m.in. fragmenty przęślika, naczyń, kości, wióry krzemienne i bryłki polepy. Są to prawdopodobnie resztki obiektów mieszkalnych (półziemianek) o nieustalonej konstrukcji naziemnej. W jednym z nich znajdowało się palenisko. Pochodzącą z tego okresu ceramikę (około 950 fragmentów naczyń) można podzielić na 2 frakcje. Do pierwszej, stanowiącej około 60 % ogółu fragmentów, należą naczynia lekko obtaczone przykrawędnie lub najwyżej do załomu brzuśca. Wykonane są z gliny schudzanej najczęściej gruboziarnistym piaskiem, czasem z domieszką tłuczni. Można je datować ogólnie na VIII- poł. X w. Frakcję drugą stanowią fragmenty naczyń silnie obtaczanych, wykonanych z gliny schudzanej głównie drobnoziarnistym piaskiem, ornamentowane dookólnymi żłobkami. Jest to ceramika analogiczna do naczyń tzw. grup D-E wytwarzanych na ziemiach polskich po połowie X w.

Tegoroczny sezon badań był ostatnim w cyklu prac o charakterze ratowniczym. W ich trakcie w całości rozpoznano i zarejestrowano substancję kulturową w najbardziej zagrożonym rejonie stanowiska na powierzchni około 1650 m². W szczególności było to, poza śladami osady kultury łużyckiej, 18 obiektów typu palenisko lub półziemianka z okresu wczesnośredniowiecznego. Osada w Bocheniu tworzy z położonym w sąsiedztwie grodziskiem w Bocheniu zespół osadniczy znaczący dla poznania dziejów zachodniego Mazowsza. Kontynuowane są przez Instytut Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie jego badania w trybie badań problemowych.

Bocień, st. 5, gm. Chełmża,
woj. kujawsko

pomorskie, AZP 35-45/168 – patrz: neolit

BOKINKA KRÓLEWSKA,
st. 8, gm. Tucznia,
woj. lubelskie, AZP 63-88/45

- ślady osadnictwa: mezolit
- ślady osadnictwa: neolit
- osada z epoki brązu
- osada z okresu rzymskiego
- osada z okresu wczesnego średniowiecza (VI-IX, IX-X w.)

Stanowisko zagrożone wybiórką piasku z nielegalnej piaskowni oraz głęboką orką. Był to pierwszy sezon badań, przeprowadzonych przez mgr Agnieszkę Martyniuk-Drobysz ze środków Lubelskiego WKZ w Lublinie. Badania objęły teren o łącznej powierzchni 1,75 ara.

Wykopy założone wzdłuż krawędzi piaskowni. Bezpośrednio pod humusem natrafiono na warstwę kulturową oraz obiekty datowane na podstawie materiału na wczesne średniowiecze (VI-IX w.) z elementami nawiązującymi do typu Korczak i Łuka Rajkowiecka. Pod relikdami wczesnośredniowiecznymi natrafiono na kolejną warstwę kulturową, z której pozyskano materiał datowany na epokę brązu. Tę samą chronologię posiadały obiekty zlokalizowane poniżej tej warstwy. Pozyskano również luźny materiał datowany na epokę kamienia, w tym mezolit i neolit.

Dokumentacja znajduje się w archiwum WUOZ Delegatura w Białej Podlaskiej.

Brzezcie, st. 17, gm. Kłaj,
woj. małopolskie

patrz: neolit

Chełmno, st. 4, woj. wielkopolskie

patrz: neolit

CHOCICZA, st. 4, gm.
Września, woj. wielkopolskie,
AZP 54-33/56

- ślady osadnictwa kultury pucharów lejkowatych
- osada otwarta z okresu wczesnego średniowiecza (fazy C-D)

Badania przeprowadzone przez mgr. Bartłomieja Rogalskiego (autor sprawozdania, Ośrodek Naukowo-Konserwatorski PKZ sp. z o.o. w Poznaniu) przy współudziale mgr Moniki Nowak, mgr Anety Duryńskiej, mgr. Jacka Bączyńskiego. Prace finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad w Warszawie.

Badania prowadzono w 1999 i 2000 r. Podjęto je w związku z planowaną budową autostrady A2, której trasa pokrywała się częściowo z obszarem stanowiska.

Stanowisko zajmuje wschodnią część niskiego cypla wbijającego się w podmokłą, torfiastą dolinę. Zlokalizowane jest około 1,50 km na wschód od wsi Mała Górka.

Zbadano obszar 99 arów, na którym odsłonięto 104 obiekty nieruchome. Większość z nich stanowiły jamy, najczęściej o funkcji śmietnikowej. Ponadto natrafiono na 16 ziemianek, 5 dołków posłupowych nietworzących żadnych czytelnych konstrukcji.

Interesującym obiektem był dół wypełniony wapnem. Ogółem pozyskano 1280 fragmentów ceramiki, z czego większość stanowił materiał z wczesnego